

การศึกษาศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงศิลปวัฒนธรรมจังหวัดราชบุรี กรณีศึกษา วัดขนอนหนังใหญ่

Arts Tourism Development in Ratchaburi A Case Study of Nang Yai Museum at Wat Khanon

Received 8 March 2021

Revised 10 March 2021

Accepted 12 March 2021

พงศ์กฤต นันทนากรณ์
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
Pongkit Nantanakorn
Kasetsart University

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงศิลปวัฒนธรรมจังหวัดราชบุรี กรณีศึกษา วัดขนอนหนังใหญ่ และเพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงศิลปวัฒนธรรมจังหวัดราชบุรี กรณีศึกษา วัดขนอนหนังใหญ่ ซึ่งศักยภาพในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว จำนวน 5 ด้าน คือ ด้านแหล่งท่องเที่ยว ด้านการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก ด้านสถานที่พักผ่อน ด้านกิจกรรมการท่องเที่ยว เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ ใช้วิธีการสำรวจโดยใช้แบบสอบถามกับนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยว จังหวัดราชบุรี จำนวน 400 คน การวิเคราะห์ข้อมูลใช้ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการศึกษาพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุระหว่าง 21-30 ปี สถานภาพโสด มีระดับการศึกษาปริญญาตรี ส่วนใหญ่ประกอบค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 15,000 – 30,000 บาท ด้านศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงศิลปวัฒนธรรมราชบุรี กรณีศึกษา วัดขนอนหนังใหญ่ พบว่า ด้านแหล่งท่องเที่ยว ด้านการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก ด้านสถานที่พักผ่อน ด้านกิจกรรมการท่องเที่ยว ในภาพรวม ทั้ง 5 ด้าน อยู่ในระดับมากที่สุด แต่ควรมีการจัดเตรียมสถานที่ในการกิจกรรมการท่องเที่ยวที่จะทำให้นักท่องเที่ยวได้เข้าใจถึงศิลปวัฒนธรรมของวัดขนอนหนังใหญ่ได้มากยิ่งขึ้นเพื่อที่จะทำให้นักท่องเที่ยวสามารถถ่ายทอดประสบการณ์ในการเดินทางมาท่องเที่ยวให้กับบุคคลใกล้ชิดได้ และควรที่จะมีการวางผังระยะตามจุดต่าง ๆ ให้กับนักท่องเที่ยวเพื่ออำนวยความสะดวกให้กับนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวยังวัดขนอนหนังใหญ่

คำสำคัญ: การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงศิลปวัฒนธรรม, วัดขนอนหนังใหญ่

Abstract

This research aimed to study the potential of cultural tourism in Ratchaburi Province, a case study of Wat Khanon Nang Yai. And to study the development of art and cultural tourism destinations in Ratchaburi Province, a case study of Wat Khanon Nang Yai Which has the potential to develop tourist attractions in 5 areas: tourist attractions Access to tourist attractions Facilities The camp side Tourism activities It is a quantitative research Using the survey method by using questionnaires with tourists. Traveling Ratchaburi province, number 400 people. The data analysis was based on frequency, percentage, mean and standard deviation. The results of the study showed that Most of the respondents were female. Age between 21-30 years old, unmarried status, have a bachelor's degree Most of them operate in trade / personal business. Have an average monthly income of 15,000 - 30,000 baht. In terms of the potential of cultural tourism in Ratchaburi, a case study of Wat Khanon Nang Yai, it was found that the tourist attractions Access to tourist attractions Facilities The camp side In terms of tourism activities in the whole of 5 aspects at the highest level But there should be a place for tourism activities that will allow tourists to understand the art and culture of Wat Khanon Nang Yai more so that tourists can convey the experience of traveling to people close to it. have And should be placed at various points for tourists to facilitate tourists who travel to Wat Khanon Nang Yai.

Keywords: Development of art and cultural tourism sites, Wat Khanon Nang Yai

บทนำ

กระแสของการท่องเที่ยวที่ปรับเปลี่ยนตามกระแสของการพัฒนาของโลก โดยมีแนวคิดที่ว่า “นักท่องเที่ยว” ในยุคใหม่ไม่ได้เดินทางท่องเที่ยวเพื่อวัตถุประสงค์ของการเสพความสุขจากการบริการ หรือแหล่งท่องเที่ยวเท่านั้น แต่ “นักท่องเที่ยว” ในปัจจุบันมีวัตถุประสงค์ของการเดินทางเพื่อศึกษาหาความรู้ การเรียนรู้และการเข้าใจถึงความแตกต่างกันของสังคมมนุษย์และสิ่งแวดล้อม ซึ่งนักท่องเที่ยว ทางเลือกใหม่นี้มีผลทำให้รูปแบบของการเดินทางท่องเที่ยวหรือการเลือกแหล่งท่องเที่ยวที่จะไปหรือการเลือกปฏิบัติกิจกรรมทางการท่องเที่ยวเปลี่ยนไป ส่งผลให้เกิดการปรับเปลี่ยนของทิศทางการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวหรือกิจกรรมทางการท่องเที่ยวให้สอดคล้องกับกระแสความต้องการของนักท่องเที่ยวตามมา (กรมการท่องเที่ยว กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, 2560) ทั้งนี้ UNESCO ยังได้กล่าวถึงความเป็นไปได้ในการสร้างการท่องเที่ยวรูปแบบใหม่ให้นักท่องเที่ยวจะสามารถ

รับและเข้าเป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรมเมืองนั้น ๆ ทั้งวัฒนธรรมในลักษณะที่จับต้องได้และเป็นนามธรรม โดยผ่านประสบการณ์ของนักท่องเที่ยวเอง (สุดแดน วิสุทธิลักษณ์, 2558) ซึ่งนักท่องเที่ยวรูปแบบใหม่มีพฤติกรรมการท่องเที่ยวในการศึกษาหาความรู้ นอกเหนือจากการพักผ่อนหย่อนใจที่มีความแตกต่างจากพฤติกรรมนักท่องเที่ยวในอดีต ทำให้เกิดการท่องเที่ยวทางเลือกใหม่ที่ตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวที่หลากหลายเพิ่มมากขึ้น

เป้าหมายสูงสุดของการท่องเที่ยวในทางเลือกใหม่ คือ นอกจากนักท่องเที่ยวจะได้รับความเพลิดเพลินหรือความสุขทางจิตใจแล้วนั้น ยังเป็นการสร้างความรู้ความเข้าใจกันในสังคมของเพื่อนมนุษย์ด้วยกัน อันจะทำให้สังคมเกิดความสงบสุขเป็นการนำการท่องเที่ยวมาเป็นเครื่องมือในการเชื่อมโยงเกาะเกี่ยวคนในสังคมเดียวกันและต่างสังคมยังเป็นการรักษาไว้ซึ่งเอกลักษณ์ทางวิถีชีวิต วัฒนธรรมของชุมชนท้องถิ่น และยังเป็นกลไกนำไปสู่การพัฒนาอย่างยั่งยืน (กรมการท่องเที่ยว กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, 2560) ทั้งนี้การท่องเที่ยวแนวใหม่ของ UNESCO จึงเน้นถึงความผูกพัน (Engaged) ความจริงแท้ผ่านประสบการณ์ (Authentic Experience) ซึ่งเป็นการส่งเสริมกิจกรรมที่จะทำให้นักท่องเที่ยวมีความเข้าใจอย่างลึกซึ้งในลักษณะทางวัฒนธรรมของเมืองที่ไปเยือน โดยผ่านการเรียนรู้จาก ประสบการณ์จริงในทางศิลปะและวัฒนธรรมของเมืองที่ไปเยือน เพื่อที่จะนำไปสู่ความเข้าใจอย่างแท้จริงใน พื้นที่ที่ท่องเที่ยว ซึ่งมีความสอดคล้องกับทิศทางการท่องเที่ยวรูปแบบใหม่ที่เรียกว่า การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ (สุดแดน วิสุทธิลักษณ์, 2558)

จังหวัดราชบุรีนับเป็นจังหวัดที่มีทรัพยากรการท่องเที่ยวที่หลากหลาย ทั้งแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่สวยงาม แหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ แหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม ทั้งนี้ยังโดดเด่นในเรื่องของเมืองแห่งศิลปะร่วมสมัยที่สามารถพัฒนาเป็นผลิตภัณฑ์เชื่อมโยงกับท่องเที่ยวต่าง ๆ อาทิ เช่น วัดคงคาราม เป็นวัดที่มีชื่อเสียงเรื่องของงานศิลปจิตรกรรมฝาผนังวัดคงคารามอายุไม่ต่ำกว่า 250 ปี ฝีมือช่างชั้นสูง ประณีตและหาชมได้ยากในปัจจุบัน เหล่าบรรดาผู้ศึกษาในจิตรกรรม จะต้องมาศึกษาคัดลอกต้นฉบับที่แห่งนี้เป็นอันดับแรก ๆ วัดคงคารามเป็นวัดมอญสร้างขึ้นในสมัยปลายกรุงศรีอยุธยาต่อกับกรุงธนบุรีและต้นรัตนโกสินทร์ และอีกหนึ่งงานศิลปะสถาปัตยกรรม ภูมิเรือนไทย 9 ห้องสร้างในสมัยธนบุรี หนึ่งใหญ่วัดขนอน อำเภอโพธาราม งานศิลป์ที่รวมเอาศิลปะหลากหลายแขนงเข้าไว้ด้วยกันทั้งลวดลายตัวหนังสือเชิงจิตรกรรม ศิลปะการแสดงทางนาฏศิลป์ ประกอบกับดนตรีปี่พาทย์ โดยจุดเน้นของแผนยุทธศาสตร์มุ่งที่จะเชื่อมโยงเส้นทางการท่องเที่ยว (Travel Route) ให้เป็นแบรนด์ทางการท่องเที่ยว โดยแบ่งเป็นเส้นทางท่องเที่ยว พร้อมทั้งส่งเสริมการพัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยวในทุกเดือน เพื่อกระตุ้นการท่องเที่ยว (คณะกรรมการบริหารงานจังหวัดแบบบูรณาการ จังหวัดราชบุรี, 2561) ซึ่งจุดแข็งที่สำคัญด้านงานศิลปะดังกล่าว นับเป็นต้นทุนที่สำคัญในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงศิลปะ ซึ่งในปัจจุบันมีนักท่องเที่ยวจำนวนมากเดินทางเข้ามาชื่นชม ศึกษา เรียนรู้ งานศิลปะของจังหวัดราชบุรี ตลอดจนการจัดงานแสดง เทศกาลที่เกี่ยวข้องกับงานศิลปะอย่างต่อเนื่อง ที่ตอบสนองความต้องการของกลุ่มนักท่องเที่ยวเชิงศิลปะ

จากทิศทางการท่องเที่ยวแหล่งท่องเที่ยวเชิงศิลปวัฒนธรรม ที่สอดคล้องตามทิศทางการท่องเที่ยวโลก และนโยบายการส่งเสริมการท่องเที่ยวของไทย ตลอดจนรูปแบบและพฤติกรรมของนักท่องเที่ยว ทั้งจุดแข็งที่

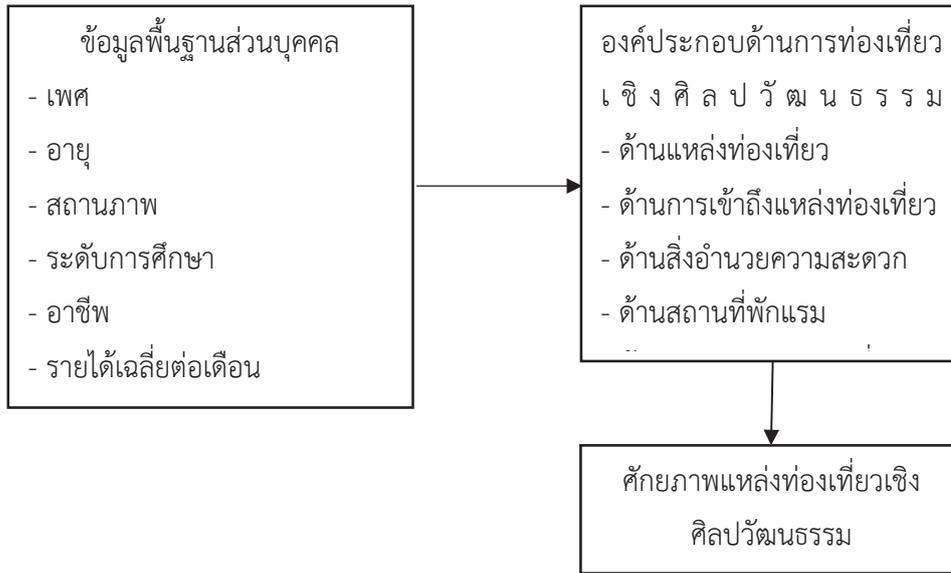
สำคัญด้านทรัพยากรการท่องเที่ยวของจังหวัดราชบุรี โดยเฉพาะทรัพยากรการท่องเที่ยวประเภทศิลปะที่มีความโดดเด่น และเป็นอัตลักษณ์ที่สำคัญของจังหวัดราชบุรี ที่ได้รับการยอมรับว่าเป็นเมืองแห่งศิลปวัฒนธรรม ทั้งนี้จึงมีความสำคัญในการศึกษาเรื่อง การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงศิลปวัฒนธรรมจังหวัดราชบุรี กรณีศึกษา วัดขนอนหนังใหญ่ ที่สอดคล้องตามวิสัยทัศน์การท่องเที่ยวไทย 2579 โดยการเติบโตบนพื้นฐานความเป็นไทยโดยเน้นการพัฒนาสินค้าและบริการด้านการท่องเที่ยว และแหล่งท่องเที่ยวให้สอดคล้องกับอัตลักษณ์และวิถีไทย เสริมสร้างความเข้าใจแก่นักท่องเที่ยวและประชาชน ถึงอัตลักษณ์ความเป็นไทย และเสริมสร้างความภาคภูมิใจในความเป็นไทยและการเป็นเจ้าบ้านที่ดีสำหรับประชาชนทุกระดับ (คณะกรรมการนโยบาย การท่องเที่ยวแห่งชาติ, 2560) และสอดคล้องตามแผนปฏิบัติการส่งเสริมการท่องเที่ยวประจำปี 2562 โดยส่งเสริมเอกลักษณ์ของประเทศไทย และของแต่ละท้องถิ่น ด้วยการสื่อสารเอกลักษณ์ความเป็นไทย และส่งเสริมการกระจายตัวของนักท่องเที่ยวสู่พื้นที่รองตามศักยภาพของพื้นที่ผ่านโครงการ “เมืองรอง ต้องลอง” โดยเจาะกลุ่มเป้าหมายตรงกับ Destination Branding เพื่อคัดกรองเฉพาะนักท่องเที่ยว ที่ชื่นชอบเอกลักษณ์ของแต่ละท้องถิ่นอย่างแท้จริง (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, 2562) ทั้งยังสอดคล้องตามแผนพัฒนาจังหวัดราชบุรี พ.ศ. 2561-2564 โดยจุดเน้นของแผนยุทธศาสตร์มุ่งที่จะเชื่อมโยงเส้นทางการท่องเที่ยว ให้เป็นแบรนด์การท่องเที่ยว เพื่อกระตุ้นการท่องเที่ยว ทั้งนี้ยังโดดเด่นในเรื่องของ เมืองแห่งศิลปวัฒนธรรม ที่สามารถพัฒนาเป็นผลิตภัณฑ์เชื่อมโยงกับท่องเที่ยวต่าง ๆ ได้

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาปัจจัยส่วนบุคคลที่มีอิทธิพลต่อศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวเชิงศิลปวัฒนธรรมจังหวัดราชบุรี กรณีศึกษา วัดขนอนหนังใหญ่
2. เพื่อศึกษาองค์ประกอบด้านการท่องเที่ยวเชิงศิลปวัฒนธรรมจังหวัดราชบุรี กรณีศึกษา วัดขนอนหนังใหญ่

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ได้ศึกษาเกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐานของนักท่องเที่ยว ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน วัตถุประสงค์ในการเดินทางท่องเที่ยว และบุคคลที่ร่วมเดินทางท่องเที่ยว และศึกษาศักยภาพการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงศิลปวัฒนธรรม จำนวน 5 ด้าน คือ ด้านแหล่งท่องเที่ยว ด้านการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก ด้านสถานที่พักผ่อน ด้านกิจกรรมการท่องเที่ยว

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ประกอบด้วย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวในจังหวัดราชบุรี ในปี พ.ศ. 2560 จำนวน 947,365 คน (กรมการท่องเที่ยว กระทรวงท่องเที่ยวและกีฬา, 2560) มีการคำนวณหาขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้วิธีของทาโรยามาเน่ (Taro Yamane, 1967) ที่ระดับค่าความเชื่อมั่น 95% ค่าความคลาดเคลื่อน 0.05 ซึ่งสามารถคำนวณขนาดของกลุ่มตัวอย่างสำหรับการวิจัยครั้งนี้ได้ จำนวน 400 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถามที่ใช้สอบถาม กลุ่มนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาท่องเที่ยววัดขนอนหนังใหญ่ จังหวัดราชบุรี จำนวน 400 ชุด

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐานส่วนบุคคล ได้แก่ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน วัตถุประสงค์ในการเดินทางท่องเที่ยว บุคคลที่ร่วมเดินทางท่องเที่ยว

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยว สามารถแบ่งได้เป็น 5 ด้าน คือ ด้านแหล่งท่องเที่ยว ด้านการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก ด้านสถานที่พักผ่อน ด้านกิจกรรมการท่องเที่ยว

3. การสร้างและพัฒนาคุณภาพเครื่องมือ

การสร้างและพัฒนาคุณภาพเครื่องมือ มีวิธีการดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

3.1 ศึกษาแนวคิดทฤษฎีจากเอกสารและงานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมาใช้เป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม

3.2 นำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาแนวคิดทฤษฎีจากเอกสารและงานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องมาสร้างเป็นแบบสอบถาม โดยให้ครอบคลุมในประเด็นต่าง ๆ ที่ทำการวิจัย

3.3 นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วมาหาคุณภาพของแบบสอบถาม โดยผู้เชี่ยวชาญ 3 คน ในการพิจารณาสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ จากนั้นได้นำแบบสอบถามที่ผ่านการปรับปรุงจากผู้เชี่ยวชาญไปทดสอบกับกลุ่มตัวอย่าง คือ นักท่องเที่ยวที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง ที่เดินทางมาท่องเที่ยววัดxonนหน่งใหญ่ จำนวน 30 คน จากนั้นนำมาหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) และความเที่ยงตรง (Validity) โดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟาของคอนบาค (Cronbach's Alpha) ทั้งหมด เท่ากับ 0.862

3.4 นำแบบสอบถามที่ผ่านการหาคุณภาพแล้วไปเก็บข้อมูลกับประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ทำการวิจัยสามารถแบ่งได้เป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐานส่วนบุคคล ได้แก่ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน วัตถุประสงค์ในการเดินทางท่องเที่ยว บุคคลที่ร่วมเดินทางท่องเที่ยว

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยว สามารถแบ่งได้เป็น 5 ด้าน คือ ด้านแหล่งท่องเที่ยว ด้านการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก ด้านสถานที่พักแรม ด้านกิจกรรมการท่องเที่ยว

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ได้ดำเนินการประมวลผลข้อมูลจากแบบสอบถาม ด้วยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางคอมพิวเตอร์ สามารถแบ่งได้เป็น 2 ขั้นตอนดังนี้

4.1 การวิเคราะห์เกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐานส่วนบุคคลด้วย ค่าความถี่ ค่าร้อยละ

4.2 การวิเคราะห์แบบสอบถามเกี่ยวกับศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวด้วย ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
1) วิเคราะห์ข้อมูลประชากรศาสตร์ และพฤติกรรมการท่องเที่ยวของผู้ตอบแบบสอบถาม ใช้สถิติค่าความถี่ (Frequency) และร้อยละ (Percentage) 2) วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถาม ด้านศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงศิลปวัฒนธรรมจังหวัดราชบุรี กรณีศึกษา วัดxonนหน่งใหญ่ โดยใช้สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (\bar{x}) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) โดยใช้เกณฑ์วัดระดับมาตรวัด แบ่งเป็น 5 ระดับ ดังนี้ (กัลยา วานิชย์บัญชา, 2561)

ค่าเฉลี่ย	4.20-5.00	หมายถึงระดับมากที่สุด
ค่าเฉลี่ย	3.40-4.19	หมายถึงระดับมาก
ค่าเฉลี่ย	2.60-3.39	หมายถึงระดับปานกลาง
ค่าเฉลี่ย	1.80-2.59	หมายถึงระดับน้อย
ค่าเฉลี่ย	1.00-1.79	หมายถึงระดับน้อยที่สุด

ผลการวิจัย

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลด้านประชากรศาสตร์ของนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยว จังหวัดราชบุรี ซึ่งผลการวิเคราะห์ปรากฏรายละเอียด ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงจำนวนและร้อยละของข้อมูลด้านประชากรศาสตร์ของนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยว จังหวัดราชบุรี

ข้อมูลด้านประชากรศาสตร์	จำนวน	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	165	41.25
หญิง	235	58.75
รวม	400	100
อายุ		
18 – 20 ปี	110	27.50
21 – 30 ปี	142	35.50
31 – 40 ปี	93	23.25
41 ปีขึ้นไป	55	13.75
รวม	400	100
สถานภาพ		
โสด	208	52.00
สมรส	175	43.75
หม้าย / หย่า / แยก	7	1.75
รวม	400	100
ข้อมูลด้านประชากรศาสตร์	จำนวน	ร้อยละ
ระดับการศึกษา		
ต่ำกว่าปริญญาตรี	173	43.25
ปริญญาตรี	196	49.00
สูงกว่าปริญญาตรี	31	7.75
รวม	400	100

อาชีพ		
ข้าราชการ/พนักงานของรัฐ/พนักงาน	15	3.75
รัฐวิสาหกิจ		
ค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว	203	50.75
พนักงานเอกชน/ลูกจ้างเอกชน	84	21.00
นักเรียน/นักศึกษา	98	24.50
รวม	400	100
รายได้ต่อเดือน		
ต่ำกว่า 15,000 บาท	138	34.50
15,000 – 30,000 บาท	203	50.75
มากกว่า 30,001 ขึ้นไป	59	14.75
รวม	400	100

จากตารางที่ 1 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 235 คน คิด เป็นร้อยละ 58.75 รองลงมาเป็นเพศชาย จำนวน 165 คน คิดเป็นร้อยละ 41.25 มีอายุระหว่าง 21-30 ปี จำนวน 142 คน คิดเป็น ร้อยละ 35.50 รองลงมาอายุ 18-20 ปี จำนวน 110 คน คิดเป็นร้อยละ 27.50 สถานภาพโสด จำนวน 208 คน คิดเป็นร้อยละ 52.00 รองลงมาสถานภาพสมรส จำนวน 175 คน คิดเป็นร้อยละ 43.75 ระดับการศึกษาปริญญาตรี จำนวน 196 คน คิดเป็นร้อยละ 49.00 รองลงมาคือต่ำกว่าปริญญาตรี จำนวน 173 คน คิดเป็นร้อยละ 43.250 ส่วนใหญ่ประกอบค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว จำนวน 203 คน คิดเป็นร้อยละ 50.75 รองลงมาประกอบนักเรียน/นักศึกษา จำนวน 98 คน คิดเป็นร้อยละ 24.50 มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 15,000 – 30,000 บาท จำนวน 203 คน คิดเป็นร้อยละ 50.75 รองลงมา มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนต่ำกว่า 15,000 บาทจำนวน 138 คน คิดเป็นร้อยละ 34.50

ตอนที่ 2 ศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยว สามารถแบ่งได้เป็น 5 ด้าน คือ ด้านแหล่งท่องเที่ยว ด้านการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก ด้านสถานที่พักแรม ด้านกิจกรรมการท่องเที่ยว ดังนี้

ตารางที่ 2 สรุปข้อมูลด้านแหล่งท่องเที่ยว

ด้านแหล่งท่องเที่ยว	\bar{x}	S.D.	ระดับความคิดเห็น
งานศิลปวัฒนธรรมสะท้อนประวัติศาสตร์	4.63	0.61	มากที่สุด
ศิลปวัฒนธรรมวิถีชีวิตชุมชนดั้งเดิม			

งานศิลปวัฒนธรรม สามารถเป็นสิ่งดึงดูดใจทางการท่องเที่ยวได้	4.45	0.75	มากที่สุด
งานศิลปะ สามารถสร้างมูลค่าในผลิตภัณฑ์	4.29	0.90	มากที่สุด
งานศิลปวัฒนธรรม สามารถถ่ายทอดเพื่อให้นักท่องเที่ยวสามารถเข้าใจ และเรียนรู้ได้	4.05	1.27	มาก
รวม	4.36	0.88	มากที่สุด

ด้านการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.36$) ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ งานศิลปวัฒนธรรม สะท้อนประวัติศาสตร์ ศิลปวัฒนธรรม วิถีชีวิตชุมชนดั้งเดิม ($\bar{x} = 4.63$) อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมาคือ งานศิลปวัฒนธรรม สามารถเป็นสิ่งดึงดูดใจทางการท่องเที่ยวได้ ($\bar{x} = 4.45$) อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมาคือ งานศิลปะ สามารถสร้างมูลค่าในผลิตภัณฑ์ ($\bar{x} = 4.29$) อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมาคือ งานศิลปวัฒนธรรม สามารถถ่ายทอดเพื่อให้นักท่องเที่ยวสามารถเข้าใจ และเรียนรู้ได้ ($\bar{x} = 4.05$) อยู่ในระดับมาก

ตารางที่ 3 สรุปข้อมูลด้านแหล่งท่องเที่ยวด้านการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว

ด้านการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว	\bar{x}	S.D.	ระดับความคิดเห็น
มีบริการรถขนส่งสาธารณะที่หลากหลาย	4.22	1.30	มากที่สุด
การเดินทางเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวได้ง่าย	4.88	0.54	มากที่สุด
ป้ายบอกทางสามารถสังเกตและอ่านได้ง่าย	4.48	1.14	มากที่สุด
มีป้ายบอกทางสำหรับการเดินทางถึงแหล่งท่องเที่ยว	4.62	0.91	มากที่สุด
รวม	4.55	0.97	มากที่สุด

ด้านการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.55$) ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ การเดินทางเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวได้ง่าย ($\bar{x} = 4.88$) อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมาคือ ป้ายบอกทางสำหรับการเดินทางถึงแหล่งท่องเที่ยว ($\bar{x} = 4.62$) อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมาคือ ป้ายบอกทางสามารถสังเกตและอ่านได้ง่าย อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมาคือ มีบริการรถขนส่งสาธารณะที่หลากหลาย ($\bar{x} = 4.48$) อยู่ในระดับมากที่สุด

ตารางที่ 4 สรุปข้อมูลด้านแหล่งท่องเที่ยวด้านสิ่งอำนวยความสะดวก

ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก	\bar{x}	S.D.	ระดับความคิดเห็น
สินค้าที่ระลึกแสดงถึงเอกลักษณ์แหล่งท่องเที่ยว	4.11	1.36	มาก
ร้านอาหารมีเพียงพอต่อความต้องการ	4.49	1.16	มากที่สุด
มีลานจอดรถยนต์เพียงพอกับนักท่องเที่ยว	4.55	1.12	มากที่สุด
มีการวางผังขยะตามจุดต่าง ๆ ให้กับนักท่องเที่ยว	3.95	1.45	ปานกลาง
ห้องน้ำสะอาดและเพียงพอกับนักท่องเที่ยว	4.05	1.42	มาก
รวม	4.23	1.30	มากที่สุด

ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.23$) ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ มีลานจอดรถยนต์เพียงพอกับนักท่องเที่ยว ($\bar{x} = 4.55$) อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมาคือ ร้านอาหารมีเพียงพอต่อความต้องการ ($\bar{x} = 4.49$) อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมาคือ สินค้าที่ระลึกแสดงถึงเอกลักษณ์แหล่งท่องเที่ยว ($\bar{x} = 4.11$) อยู่ในระดับมาก รองลงมาคือ ห้องน้ำสะอาดและเพียงพอกับนักท่องเที่ยว ($\bar{x} = 4.05$) อยู่ในระดับมาก รองลงมาคือ มีการวางผังขยะตามจุดต่าง ๆ ให้กับนักท่องเที่ยว ($\bar{x} = 3.95$) อยู่ในระดับปานกลาง

ตารางที่ 5 สรุปข้อมูลด้านแหล่งท่องเที่ยวด้านสถานที่พักผ่อน

ด้านสถานที่พักผ่อน	\bar{x}	S.D.	ระดับความคิดเห็น
ที่พักมีจำนวนเพียงพอกับนักท่องเที่ยว	4.31	1.58	มากที่สุด
ที่พักมีมาตรฐานในการรองรับนักท่องเที่ยว	4.48	1.22	มากที่สุด
ที่พักมีความหลากหลายให้นักท่องเที่ยวเลือก	4.64	0.94	มากที่สุด
ที่พักมีบริการอาหารที่เป็นเอกลักษณ์	4.09	1.43	มาก
รวม	4.38	1.29	มากที่สุด

ด้านสถานที่พักผ่อน พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.38$) ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ที่พักมีความหลากหลายให้นักท่องเที่ยวเลือก ($\bar{x} = 4.64$) อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมาคือ ที่พักมีมาตรฐานในการรองรับนักท่องเที่ยว ($\bar{x} = 4.48$) อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมาคือ ที่พักมีจำนวนเพียงพอกับนักท่องเที่ยว ($\bar{x} = 4.31$) อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมาคือ ที่พักมีบริการอาหารที่เป็นเอกลักษณ์ ($\bar{x} = 4.09$) อยู่ในระดับมาก

ตารางที่ 6 สรุปข้อมูลด้านกิจกรรมการท่องเที่ยว

ด้านกิจกรรมการท่องเที่ยว	\bar{x}	S.D.	ระดับความคิดเห็น
มีกิจกรรมที่มีคุณค่ากับนักท่องเที่ยว	4.37	1.01	มากที่สุด
กิจกรรมการท่องเที่ยวมีความน่าสนใจ	4.64	0.94	มากที่สุด
มีการจัดเตรียมสถานที่ในการกิจกรรมการท่องเที่ยว	3.38	1.76	ปานกลาง
กิจกรรมที่ให้บริการมีราคาเหมาะสมและไม่มีผลกระทบต่อแหล่งท่องเที่ยว	4.24	1.07	มากที่สุด
แหล่งท่องเที่ยวมีการให้ความรู้กับนักท่องเที่ยว	4.77	0.73	มากที่สุด
รวม	4.28	1.10	มากที่สุด

ด้านกิจกรรมการท่องเที่ยว พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.28$) ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ แหล่งท่องเที่ยวมีการให้ความรู้กับนักท่องเที่ยว ($\bar{x} = 4.77$) อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมาคือ กิจกรรมการท่องเที่ยวมีความน่าสนใจ ($\bar{x} = 4.64$) อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมาคือ มีกิจกรรมที่มีคุณค่ากับนักท่องเที่ยว ($\bar{x} = 4.37$) อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมาคือ กิจกรรมที่ให้บริการมีราคาเหมาะสมและไม่มีผลกระทบต่อแหล่งท่องเที่ยว ($\bar{x} = 4.24$) อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมาคือ มีการจัดเตรียมสถานที่ในการกิจกรรมการท่องเที่ยว ($\bar{x} = 3.38$) อยู่ในระดับปานกลาง

สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุระหว่าง 21-30 ปี สถานภาพโสด มีระดับการศึกษาปริญญาตรี ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 15,000 – 30,000 บาท สอดคล้องกับพีรวีส สุวรรณประภา ญัฐวุฒิ โจรจน์นิรุตติกุล และวรรณาส แสงมณี (2558) ผลการศึกษาพบว่า นักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวจังหวัดราชบุรีส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุ 20 ปีขึ้นไป สถานภาพโสด และสอดคล้องกับชนิตา พุ่มศร (2561) ผลการศึกษาพบว่า นักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวจังหวัดราชบุรีส่วนใหญ่ มีอาชีพค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 15,000 – 30,000 บาท

ด้านศักยภาพในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว จำนวน 5 ด้าน คือ ด้านแหล่งท่องเที่ยว ด้านการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก ด้านสถานที่พักผ่อน ด้านกิจกรรมการท่องเที่ยว ในภาพรวมทั้ง 5 ด้านอยู่ในระดับมากที่สุด โดยเมื่อพิจารณาผลของแต่ละด้าน ประกอบด้วย ด้านแหล่งท่องเที่ยว อยู่ในระดับมากที่สุด สอดคล้องกับ สุณิษา กลิ่นขจร (2561) ผลการศึกษาพบว่า ด้านการเรียนรู้ ลักษณะของกิจกรรมการท่องเที่ยวสามารถสร้างการรับรู้ และความเข้าใจในวิถีชีวิตและวัฒนธรรมที่แตกต่างมีระบบจัดการให้เกิดกระบวนการเรียนรู้

ระหว่างชาวบ้านกับผู้มาเยือนสร้างจิตสำนึกเรื่องการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและวัฒนธรรม ทั้งในส่วนของชาวบ้านและผู้มาเยือน

ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก สอดคล้องกับวิคินีย์ มายอร์ (2555) ซึ่งพบว่าร้านอาหารมีเพียงพอต่อความต้องการของนักท่องเที่ยว สินค้าที่ระลึกมีคุณภาพและแสดงถึงเอกลักษณ์แหล่งท่องเที่ยว ห้องน้ำสะอาดและมีเพียงพอต่อจำนวนนักท่องเที่ยว การบริการถึงขยะตามจุดต่าง ๆ ให้กับนักท่องเที่ยว สอดคล้องกับเจตน์สุทนต์ สักขพันธ์ ชุตินา หวังเบญจมัต และอรุณพร อธิมาตรี (2559) ผลการศึกษา พบว่าลานจอดรถยนต์มีเพียงพอต่อจำนวนนักท่องเที่ยว และ รัฐกานต์ สามสี (2558) พบว่า ควรมีบริการสินค้าที่ระลึกให้แหล่งท่องเที่ยวให้แก่นักท่องเที่ยว

ด้านสถานที่พักผ่อน สอดคล้องกับ อัมรินทร์ สุขเกษม (2562) ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างให้ความสำคัญกับที่พักหลายประเภทในบริเวณพื้นที่จัดกิจกรรมให้เลือกตามความต้องการของนักท่องเที่ยว เช่น โรงแรม รีสอร์ท ห้องพักรายวัน ฯลฯ

ด้านการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว มีความสอดคล้องกับ ปิยะพงศ์ มั่นกลิ่น (2554) พบว่าการเดินทางเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวสามารถเดินทางเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวได้ง่ายและมีป้ายบอกทางสำหรับการเดินทางถึงแหล่งท่องเที่ยว

ด้านกิจกรรมการท่องเที่ยว มีความสอดคล้องกับธนัชชา ฤทธิ์เดช (2558) พบว่า รายการนำเที่ยวควรมีความน่าสนใจ สถานที่และอุปกรณ์ควรมีความในการทำกิจกรรมการท่องเที่ยว โดยไม่มีผลกระทบต่อแหล่งท่องเที่ยว เนื่องจากกิจกรรมการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนต้องมีการรักษาความสมดุลของทรัพยากรการท่องเที่ยวที่สามารถรักษาเอกลักษณ์ทางธรรมชาติและวัฒนธรรม ด้วยการใช้อย่างทรงคุณค่าและชาญฉลาด และธัญนิษา เกียรติทับทิว เลิศนรเศรษฐ์ ที่พบว่า การเปิดโอกาสให้ชุมชนท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาหรือจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวที่สอดคล้องกับทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อม ตั้งแต่การออกแบบ การใช้ประโยชน์ การติดตามผล และการปรับปรุง ที่สามารถสะท้อนเอกลักษณ์ของทรัพยากรการท่องเที่ยวสู่สายตานักท่องเที่ยวได้ดี โดยการนำเสนอเอกลักษณ์ทางธรรมชาติที่สอดคล้องกับภูมิทัศน์ของพื้นที่ อัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมที่สอดคล้องกับภูมิปัญญาและวิถีถิ่น และการสร้างสุนทรียภาพ จึงควรเพิ่มกิจกรรมการเรียนรู้ ได้แก่ เมียงกลีบบัว การวาดภาพและลงสีทุ่งดอกบัวแดง การทำอาหารไทย ขนมไทยวิถีถิ่นและการปั่นจักรยานชมวิถีชุมชน เป็นต้น ซึ่งชุมชนจะมีส่วนร่วมในการออกแบบกิจกรรมทางการท่องเที่ยวที่สามารถส่งผ่านประสบการณ์จากคนในชุมชนสู่นักท่องเที่ยวได้

ข้อเสนอแนะ

เนื่องจากบทความวิจัยนี้ เป็นผลการศึกษาจากวัตถุประสงค์หนึ่งของการทำวิจัย เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงศิลปวัฒนธรรมจังหวัดราชบุรี กรณีศึกษา วัดขนอนหนังใหญ่ ดังนั้นต้องมีการดำเนินการวิจัยในขั้นตอนต่อไปให้ครบกระบวนการ ด้วยการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยการสัมภาษณ์เชิงลึกและการจัดอภิปรายกลุ่ม ประกอบด้วย ภาครัฐ ผู้ประกอบการ และชุมชนในลำดับต่อไป

ทั้งนี้จากผลการศึกษาพบว่า นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุระหว่าง 21-30 ปี สถานภาพโสด มีระดับการศึกษาปริญญาตรี ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว มีรายได้เฉลี่ย ต่อเดือน 15,000 – 30,000 บาท ทั้งนี้อาจมีการศึกษาถึงรูปแบบในการศึกษาเพื่อการเรียนรู้ของนักเดินทางท่องเที่ยวประเภทศิลปวัฒนธรรมจังหวัดราชบุรี เพื่อสามารถนำข้อมูลมาใช้ในการวางแผน ส่งเสริมการท่องเที่ยว นักท่องเที่ยวกลุ่มเป้าหมายได้

บรรณานุกรม

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. 2562. **สรุปแผนปฏิบัติการส่งเสริมการท่องเที่ยวประจำปี 2562.**

กรุงเทพฯ: การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย.

คณะกรรมการนโยบายการท่องเที่ยวแห่งชาติ. 2560. **แผนการพัฒนากการท่องเที่ยวแห่งชาติ ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2560-2564).** กรุงเทพฯ: คณะกรรมการนโยบายการท่องเที่ยวแห่งชาติ.

คณะกรรมการบริหารงานจังหวัดแบบบูรณาการ จังหวัดราชบุรี. 2561. **แผนพัฒนาจังหวัดราชบุรี 2561-2564.**

แหล่งที่มา: <http://www.ratchaburi.go.th/plan.>, 15 กันยายน 2562.

ชนิดา พุ่มศร. 2561. การพัฒนากลยุทธ์การสื่อสารการตลาดเชิงบูรณาการเพื่อสร้างการรับรู้คุณค่าการท่องเที่ยวเชิงนิเวศจังหวัดราชบุรี. **วารสารวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม**, 5(2): 1-14.

ช่อพฤกษ์ ผิวกู๋. 2561. แนวทางการพัฒนาทุนวัฒนธรรมนวัตกรรมสู่ Thailand 4.0. **ในการประชุม**

วิชาการระดับชาติครั้งที่ 4 สถาบันวิจัย มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร. กำแพงเพชร: มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร.

ธันย์นิชา เกียรติทับทิว เลิศนรเศรษฐ์. 2561. แนวทางการพัฒนากการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน กรณีศึกษา ตลาดน้ำทุ่งบัวแดง ณ บางเลน จังหวัดนครปฐม **วารสารศิลปศาสตร์และวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.** 7(2): 54-69.

พงศ์กฤต นันทนากรณ์. 2563. **แนวทางการพัฒนากการท่องเที่ยวเชิงศิลปะบนฐานแนวคิดของการ**

ท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์จังหวัดราชบุรี. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการจัดการอุตสาหกรรมบริการและท่องเที่ยว บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต

สุนิษา กลิ่นขจร. 2561. การพัฒนารูปแบบการจัดการท่องเที่ยววิถีถิ่น วิถีไทยเพื่อสร้างอัตลักษณ์

ใหม่ของเส้นทางท่องเที่ยวเมืองร้อยเกาะ. วิทยานิพนธ์ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต, สาขาวิชาพัฒนศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.

สุดแดน วิสุทธิลักษณ์, และคณะ. 2556. การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ (Creative Tourism).

กรุงเทพฯ: องค์การบริหารการพัฒนาพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน (องค์การมหาชน).

องค์การบริหารการพัฒนาพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน. 2554. การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์,

แหล่งที่มา: www.dasta.or.th, 15 กันยายน พ.ศ. 2562.

Richards, G. 2010. **Creative Tourism and Local Development**. In Wurzburger, R. (Ed.).

Creative Tourism A Global Conversation how to provide unique creative experiences for travelers worldwide: at present at the 2008 Santa Fe & UNESCO International Conference on Creative Tourism in Santa Fe. New Mexico. USA.

Tourism Malaysia Media Release. 2010. **The 1st Malaysia Art Tourism Festival**. Available

Source: http://www.tourism.gov.my/corporate/mediacentre.asp?page=news_desk&subpage=archive&news_id=445, July 18, 2020.

Yamane, T. 1967. **Taro Statistic: An Introductory Analysis**. New York: Harper & row.